କାଲ୍‌ଭେରିଆ କାନ୍ଦୁଛି

ଡ. ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ

ମରିସସ୍‌ର ଜଙ୍ଗଲରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆ କାନ୍ଦୁଛି । ଏ କାନ୍ଦ ଆଉ ବନ୍ଦ ହେବନି । ଦିନକାଳ ତା'ର ସରିସରି ଆସିଲାଣି । ହେଲେ, ତା' କୋଳରେ ସେ ପିଲାଟିଏ ଦେଖିଲାନି । ଗତ ୩୦୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଯାଇ ସେ ଶିଶୁ ମୁହଁ ଦେଖିଥିଲା । ତା' ଚାରିକଡ଼େ ସେମାନେ ତାକୁ ଘେରି ବଢ଼ି ଆସୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନିଃଶ୍ୱାସପ୍ରଶ୍ୱାସର ତାତି ତା' ଦେହରେ ବାଜି ଶିହରଣ ଆଣୁଥିଲା ।

କାଲ୍‌ଭେରିଆ ପାହାଡ଼କୁ ପଚାରେ–

"ହେ, ପାହାଡ଼, ମୋ ଡୋଡୋକୁ ଦେଖିଛ ?"

ପାହାଡ଼ କହେ, "ଦେଖୁଛୁ ପରା କାଲ୍‌ଭେରିଆ, ମୁଁ ଅଚଳ । ମୁଁ କ'ଣ ଚଲାବୁଲା କରିପାରୁଛି ଯେ ଡୋଡୋକୁ କେଉଁଠି ଦେଖିଥିବି ?"

କାଲ୍‌ଭେରିଆ ପଚାରେ ମୟୂରକୁ "ହେ, ମୟୂର ଭାଇ, ଡୋଡୋ ମୋ'ର କୁଆଡ଼େ ଗଲା କି ?"

"କାହିଁ, ତାକୁ ତ ମୁଁ ଏବେ ଦେଖୁନି," ମୟୂର ଉତ୍ତର ଦିଏ ।

ଥକିନଯାଇ କାଲ୍‌ଭେରିଆ ପୁଣି ପଚାରେ ପବନକୁ, "ପବନ, ତମେ ତ ଅନ୍ଦିକନ୍ଦି ସବୁ ବୁଲୁଚ ତମେ ଦେଖିନା ଡୋଡୋକୁ ?"

ଉତ୍ତର ଦେଇ ନ ପାରି ପବନ ଚୁପ୍ ରହିଯାଏ ।

କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଡୋଡୋକୁ ଖୋଜୁଛି । ଡୋଡୋ ଆସୁଥିଲା । ତା' ଚାରିପଟେ ବୁଲିବୁଲି ଫଳ ଗିଳି ଖାଉଥିଲା । ହାଲିଆ ହୋଇଗଲେ ତା' ଦେହକୁ ଲାଗି ଘୁମେଇ ପଡୁଥିଲା । ସେତେବେଳେ କାଲ୍‌ଭେରିଆ ପାଉଥିଲା ମାତୃତ୍ୱର ଆନନ୍ଦ । ସେ ଡୋଡୋ ଆଉ ଆସୁ ନାହିଁ । କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଭାବୁଛି, "ମୁଁ ତ ତାକୁ କେବେ କିଛି କହିନି ? ତେବେ ତା'ର ଏତେ ଅଭିମାନ କାହିଁକି ?"

"ପବନ ଭାଇ, ଡୋଡୋକୁ ମୋ'ର ଟିକେ ଖବର ଦିଅନ୍ତ । ମୁଁ ତାକୁ ଅନେଇ ବସିଛି ପରା । ସେ ଥରଟିଏ ହେଲେ ଆସି ମୋ' ଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଆନ୍ତା ନାହିଁ ?"

ପବନ ସବୁ ଦେଖିଛି । ତା'ରି ଆଖି ଆଗରେ ଯାହା ସବୁ ଘଟି ଯାଇଛି ତାର ସେ ସାକ୍ଷୀ । ସେ ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲା । ରାଗରେ ପାଚିଯାଇ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଝଡ଼ । କିନ୍ତୁ ସେ ହାର ମାନିନେଲା । ଏଇ ଅମାନିଆ, ଅବିବେକୀ ମଣିଷ ଜାତିଟା ପାଖରେ କିଏ ହାର୍ ମାନୁନି ଯେ ? ଯିଏ ବିବେକ ଖଟେଇ କାମ କରେନି । ତାକୁ ଦୂରରୁ ଜୁହାର । ଭକ୍ତିରେ ନୁହେଁ, ଭୟରେ ଆଉ ଘୃଣାରେ ।

ପବନ ଠିକ୍ କଲା, ଆଜି ସେ କାଲ୍‌ଭେରିଆକୁ ସବୁ କହିଦେବ, ଏତେଦିନ ଧରି ଯାହା ସେ ଲୁଚେଇ ରଖିଥିଲା କାଲ୍‌ଭେରିଆଠାରୁ । ସେହି ଗୋପନ କାହାଣୀକୁ ତା' ଆଗରେ ଖୋଲିଦେବ । ତା'କୁ ଲୁଚେଇ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ଆଉ କେତେ ଦିନ ସେ ବଂଚିବ ଅବା ?

ପବନ କହି ଚାଲିଲା । କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଚୁପ୍ ହୋଇ ଶୁଣି ବସିଲା ପବନର ନିଜ ଆଖିଦେଖା ଘଟଣାସବୁ । ସେ କାହାଣୀ ନ ଥିଲା, ଥିଲା ସବୁ ସତ ।

୧୫୦୭ ମସିହା କଥା ! ଭାରତ ମହାସାଗର ଭିତରେ ଜାହାଜ ଚଳେଇ ଆସି ମରିସସ୍‌ରେ ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ିଲେ ଗୋରା ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ ସାହାବ । ବଣିଜ ବେପାର ଥିଲା ତାଙ୍କର ବେଉସା । ପ୍ରଥମ ଦିନ ଏହି ଡୋଡୋମାନେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ମରିସସ୍ ଭୂମିରେ ସ୍ୱାଗତ

ଜଣାଇଥିଲେ । ପରେପରେ ଜାହାଜର ଧାଡ଼ି ଲାଗିଲା । ସାହାବ ଆସିଲେ, ଜିନିଷ ଆସିଲା, ଆସିଲେ ସାହାବର ସାଥୀ ବିଲେଇ ଆଉ କୁକୁର ।

ପାରାଙ୍କ ଜାତିଭାଇ ହେଲେ ବି ଡୋଡ଼ୋ ଉଡ଼ି ପାରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ଦେଖିଲେ ମନ ମୋହିଯିବ, ଏପରି ନୁହଁ । କିନ୍ତୁ ଭାରି ଶାନ୍ତ । ଧୀରସ୍ଥିର । ଡୋଡୋ କିଛି ଛୋଟିଆ ପକ୍ଷୀ ନୁହେଁ । ପନ୍ଦରରୁ ପଚିଶ କେ.ଜି. ହେବ ତା'ର ଓଜନ । ଭାରି ସରଳ ପ୍ରକୃତିର । ଏତେ ସରଳ ଆଉ ନିଷ୍କପଟ ଯେ ତାକୁ ନିହାତି ବୋକା ବୋଲି ବି କୁହାଯାଇପାରିବ ।

ଡୋଡ଼ୋ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଦିନେ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଲା, ସେଇମାନେ ହିଁ ହେଲେ ତା'ର ପହିଲା ନମ୍ବର ଶତ୍ରୁ । ବିଲେଇ ଡୋଡୋର ବସା ଖୋଜି ଅଣ୍ଡାଭୋଜିରେ ଲାଗିଗଲା । ଡୋଡୋ ଶାବକମାନଙ୍କର ତଣ୍ଟି କଣା କରି ରକ୍ତ ପିଇଗଲା । କୁକୁର ବି ଡୋଡ଼ୋ ଉପରକୁ ଝାମ୍ପି ପଡ଼ି ତା'ର ପ୍ରାଣ ନେଲା । ମାଂସପାଇଁ ସାହେବମାନେ ଡୋଡୋକୁ ଶିକାର କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଗୋଟିଏ ଡୋଡୋ ମାରିଦେଲେ ୨୦ରୁ ୨୫ କେ.ଜି. ମାଂସ ! ଡୋଡ଼ୋ ଶିକାର କରିବାଟା ତ କିଛି କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ନୁହେଁ । ଶିକାରୀକୁ ଦେଖି ପଳାଇଯିବା ତ ଦୂରର କଥା, ବରଂ ସେ ବନ୍ଧୁକମୁନକୁ ବୋକାଙ୍କ ଭଳି ଚାହିଁ ରହିଥିବ । ବନ୍ଧୁକ ଢୋ' କରେ, ଡୋଡ଼ୋ ସେଇଠି ଠୋ' ହୋଇଯାଏ । ପଲଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଡୋଡୋ ଟଳି ପଡ଼ିଲେ ବି ଅନ୍ୟମାନେ ସେମିତି ଜଳଜଳ କରି ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି । ପଳାଇଯାଇ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର କଳା ସେମାନଙ୍କୁ ବୋଧହୁଏ ମାଲୁମ୍ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ମରିସସ୍‌ରୁ ଡୋଡ଼ୋର ବଂଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋପ ପାଇଯିବାକୁ ଲାଗିଲା, ମାତ୍ର ୧୭୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ । ପନ୍ଦରଶହ ସାତ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ କରି ଡୋଡୋ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଲା । ଆଉ ୧୬୮୧ ମସିହାରେ ପୃଥିବୀର ଶେଷ ଡୋଡ଼ୋଟି ଶିକାର କରିଦେଇ ମଣିଷ ଜାତି ଡୋଡୋର ବଂଶକୁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦେଲା ।

ପବନର କଣ୍ଠରୋଧ ହୋଇ ଆସିଲା । ତଥାପି କାଲ୍‌ଭେରିଆକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ସେ କହିଲା, "ଯାହା ହେବାର ତ ହୋଇଗଲାଣି, ମୋ ସୁନାଟା ପରା, ତୁ ଆଉ କାନ୍ଦନା ।"

ଡୋଡୋ ଆଜି ଆଉ ନାହିଁ । ଗତ ୩୦୦ ବର୍ଷ ତଳୁ ସେ ପୃଥିବୀ ବକ୍ଷରୁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ପାଇ ଯାଇଛି । ତେବେ ଡୋଡୋ ସହିତ କାଲ୍‌ଭେରିଆର ବା ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ? ଡୋଡୋର ବିଚ୍ଛେଦରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆ ବାହୁନୁଛି କାହିଁକି ? କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଏକ ବିରାଟ ବୃକ୍ଷ । ସେହି ମରିସସ୍‌ର ବି ସେ ବାସିନ୍ଦା । କିନ୍ତୁ ୧୯୭୩ ମସିହାରେ ମରିସସ୍‌ରେ ମାତ୍ର ୧୩ଟି କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଗଛ ବଂଚି ରହିଥିଲା । ପୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କର ବୟସ ଥିଲା ୩୦୦ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ସେମାନେ ସବୁ ମରିମରି ଆସୁଥିଲେ । ବଂଶବୃଦ୍ଧି କରାଇବାରେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ

ଥିଲେ ଅକ୍ଷମ । କାଲ୍‌ଭେରିଆର ଫଳଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ବଡ଼ । ଦେଢ଼ ସେଣ୍ଟିମିଟର୍‌ର ଖୋଳପା ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ମଞ୍ଜି । ତେଣୁ ଏହି ମୋଟା ଖୋଳପା ଫୁଟେଇ ଗଜା ବାହାରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।

କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଫଳ ଡୋଡ଼ୋର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ । ଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟା ଗିଳିପକାଏ ସେ । ତା'ର ପାକସ୍ଥଳୀରେ ଏହି ଫଳର ଖୋଳପା ନରମ ହୋଇଯାଏ । ନରମ ଖୋଳପା ଥାଇ ଗୋଟା ଫଳଟା ପୁଣି ଡୋଡ଼ୋର ମଳରେ ବାହାରି ଆସେ । ଖୋଳପାଟା ନରମ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ମଞ୍ଜିରୁ ଗଜା ବାହାରିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏନାହିଁ ।

ଡୋଡ଼ୋ ବଂଚିଥାଆନ୍ତା, କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଫଳ ଗିଳି ପୁଣି ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତା, କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଫଳରୁ ଗଜା ହୋଇ କାଲ୍‌ଭେରିଆର ବଂଶ ବଢ଼ି ଚାଲନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଡୋଡୋର ବଂଶ ଲୋପ ହୋଇଗଲା ପରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆର ଅଙ୍କୁରୋଦ୍‌ଗମ ଆଉ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଗତ ୩୦୦ ବର୍ଷ ତଳେ ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶେଷ ଡୋଡୋ ପକ୍ଷୀଟିର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଗଲା ୩୦୦ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆ ବୃକ୍ଷରୁ ଅଙ୍କୁରୋଦ୍‌ଗମ ହୋଇଥିବାର କେହି ଜାଣି ନାହିଁ ।

ଡୋଡ଼ୋର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ଆମେ ହିଁ ତା'ମୃତ୍ୟୁପାଇଁ ଦାୟୀ । କାଲ୍‌ଭେରିଆ ମରିମରି ଆସୁଛି । ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ଏହି ମଣିଷ ଜାତିଟା ହିଁ ଆତତାୟୀ । କାଲ୍‌ଭେରିଆର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର କାରଣ ଆମକୁ ଜଣା । କିନ୍ତୁ ଆମେ ନିରୁପାୟ । ଯିଏ ତା'ର ବଂଶବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତା, ସେହି ଡୋଡ଼ୋ ଆଜି ଆଉ ନାହିଁ । ଆମେ ଡୋଡୋର ବଂଶ ବୁଡ଼େଇ ଦେଇଛୁ, କାଲ୍‌ଭେରିଆର ବଂଶ ବୁଡ଼ି ଆସୁଛି ।

ଡୋଡ଼ୋ ପକ୍ଷୀଟିଏ । କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷ । ସମଧର୍ମୀ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ? ସେମାନଙ୍କର ରକ୍ଷକ ନ ହୋଇ ଭକ୍ଷକ ସାଜିଲୁ ।

ପ୍ରକୃତି କାହିଁକି ଡୋଡ଼ୋକୁ ସୃଷ୍ଟି କଲା ? କାହିଁକି ସେ ଜନ୍ମ ଦେଲା କାଲ୍‌ଭେରିଆକୁ ? ଡୋଡ଼ୋ ଆଉ କାଲ୍‌ଭେରିଆର ସମ୍ପର୍କ ଯୋଡ଼ିଲା ଅବା କାହିଁକି ?

ଆମେ କେହି ବି ସେ କଥା ଭାବିଲୁନି । ଆମେ କୁଆଡ଼େ ପୃଥିବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠଜୀବ ! କାରଣ ଆମର କୁଆଡ଼େ 'ବିବେକ' ଅଛି । ଧିକ୍ ଆମର ବିବେକକୁ !

କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଲୁହ ଝରାଉଛି । ଗୁମୁରିଗୁମୁରି ସେ ବାହୁନି ଉଠୁଛି – "ଡୋଡ଼ୋ, ଡୋଡ଼ୋ ମୋର, ଆଉ କ'ଣ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବୁ ନାହିଁ ?"

ଲେଖକ ପରିଚୟ

୧୯୪୩ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସ ୨୯ ତାରିଖରେ **ଡାକ୍ତର ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ**ଙ୍କର ଜନ୍ମ । ସେ 'ଏ ଦେହ ଥିଲେ ସର୍ବ ପାଇ', 'ବିଜ୍ଞାନର ବର୍ଣ୍ଣାଳୀ', 'ହୃଦ୍‌ରୋଗ', 'ପରିବେଶ ପରିକ୍ରମା' 'ରହସ୍ୟ' ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଉପାଦେୟ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା

- ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରସଙ୍ଗଟିକୁ ପଢ଼ାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ସମ୍ପର୍କରେ ଧାରଣା ଦେବେ ।
- ବୃକ୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ପକ୍ଷୀର ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବେ ।
- ରକ୍ଷକ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଭକ୍ଷକ ସାଜି ମନୁଷ୍ୟ ନିଜେ କିପରି ନିଜର କ୍ଷତିସାଧନ କରୁଛି, ତାହା ବୁଝାଇବେ ଓ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।
- ହାସ୍ୟ, କ୍ରନ୍ଦନ, କ୍ରୋଧ ଭଳି ଆବେଗକୁ ମନୁଷ୍ୟ କିପରି ପରିପ୍ରକାଶ କରେ, ତାହାର ଧାରଣା ଦେବେ । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ନିଜେ ଅଭିନୟ ସହ ବୁଝାଇବେ ।

ସୂଚନା

କାଲ୍‌ଭେରିଆ-ମରିସସ୍‌ର ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ଗଛ, ଯାହା ପ୍ରାୟ ଲୋପ ପାଇ ଯାଉଛି

ଡୋଡୋ -ମରିସସ୍‌ରେ ଅତୀତରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଏକ ପକ୍ଷୀ, ଯାହାର ବଂଶ ଲୋପ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଅନ୍ଦିକନ୍ଦି - ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ, ଫାଙ୍କ ।

ଆତତାୟୀ - ଶାସ୍ତ୍ରରେ ୬ ପ୍ରକାର ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ 'ଆତତାୟୀ' ଶବ୍ଦ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ । ସେମାନେ ହେଲେ - ନିଆଁ ଲଗାଇଦେବା ଲୋକ, ବିଷ ଦେବା ଲୋକ, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି ଆସୁଥିବା ଲୋକ, ଧନ ହରଣ କରୁଥିବା ଲୋକ, ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ବଳପୂର୍ବକ ଅଧିକାର କରୁଥିବା ଲୋକ, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିବା ଲୋକ । ଏବେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଆତତାୟୀ କୁହାଯାଉଛି ।

ବେଉସା - ବ୍ୟବସାୟ, କାମଧନ୍ଦା ।

ସାହାବ - ସାହେବ, ଏଠାରେ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଛି ।

ପହିଲା- ପ୍ରଥମ, ପ୍ରତି ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ ବା ୧ ତାରିଖକୁ ପହିଲା କହନ୍ତି ।

ବାହୁନିବା - ଗୁଣ ସବୁ ମନେ ପକାଇ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ କାନ୍ଦିବା ।

ଆସ ଜାଣିବା କେତୋଟି ନୂଆ ଶବ୍ଦ

ସାକ୍ଷୀ	ଶିହରଣ	ମାଲୁମ
ଜୁହାର	ନିଷ୍କପଟ	ପରିବେଷ୍ଟିତ
ସମଧର୍ମୀ	ପ୍ରତିବାଦ	ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଆସ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

କ) କାଲ୍‌ଭେରିଆ କିଏ ?

ଖ) ଡୋଡ଼ୋ ସହିତ ତା'ର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

ଗ) ଡୋଡ଼ୋ ପକ୍ଷୀଟି ଦେଖିବାକୁ କିପରି ?

ଘ) କାଲ୍‌ଭେରିଆ ଫଳରୁ କିପରି ଗଜା ବାହାରେ ?

ଙ) ଡୋଡ଼ୋ ପକ୍ଷୀର ବଂଶ କିପରି ଲୋପ ହେଲା ?

୨. ବାକ୍ୟ ଶେଷରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିହ୍ନ ଦେବା ।

କ) ପବନର କଣ୍ଠରୋଧ ହୋଇ ଆସିଲା

ଖ) ଗୋଟିଏ ଡୋଡ଼ୋ ମାରିଦେଲେ କୋଡ଼ିଏରୁ ପଚିଶ କେ.ଜି. ମାଂସ

ଗ) ଡୋଡ଼ୋର ବିଚ୍ଛେଦରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆ ବାହୁନୁଛି କାହିଁକି

ଘ) ଧିକ୍ ଆମର ବିବେକକୁ

୩. ବାକ୍ୟ ଭିତରେ ଓ ଶେଷରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାଗାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିହ୍ନ ଦେବା ।

କ) ଗୁରୁମା କହିଲେ ଆଜି ଆମେ ଗପଟିଏ ଶୁଣିବା

ଖ) ମା ପଚାରିଲେ ଲିଙ୍କୁନ୍ ଆଜି କାହିଁକି ସ୍କୁଲରୁ ଆସିବା ଡେରି ହେଲା

ଗ) ଆଜି ମୋ ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ କହିଲା ସେ

ଘ) ବାପା ଆସିଲେ ଜିନିଷ ଆସିଲା ଆସିଲା ବାପାଙ୍କ ପୋଷାକ

ଙ) ମୁଁ କ'ଣ ସତେ ଏତେ ବୋକା ମନ ଦୁଃଖ କରି କହିଲା ଧୀରେନ୍

୪. ଯେପରି 'ଚିହ୍ନ' ସହିତ 'ନିଶ୍ଚିହ୍ନ' ଶବ୍ଦର ସଂପର୍କ ରହିଛି, ସେପରି ତଳ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସେହିପରି ସଂପର୍କ ଥିବା ଶବ୍ଦକୁ କୋଠରିରେ ଲେଖିବା ।

କପଟ – [ ]

ପାପ – [ ]

ଚିନ୍ତା – [ ]

ଫଳ – [ ]

କର – [ ]

୫. ମାଆପଣିଆକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ 'ମାତୃତ୍ୱ' ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ତଳ ଉକ୍ତି ଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ କଣ ହେବ କୋଠରିରେ ଲେଖିବା ।

କ) ବାପାପଣିଆ

ଖ) ଭାଇପଣିଆ

ଗ) ସ୍ୱାମୀପଣିଆ

ଘ) ପୁରୁଷପଣିଆ

ଙ) ମୁରବିପଣିଆ

ଚ) ମଣିଷପଣିଆ

୬. 'ବିବେକୀ' ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ 'ଅ' ଲଗାଇଲେ ତାହା ବିବେକୀର ବିପରୀତ ଅର୍ଥ ବୁଝାଏ । ସେହିପରି ତଳ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିପରୀତ ଅର୍ଥ ବୁଝାଉଥିବା ଶବ୍ଦକୁ ଲେଖିବା ।

ମଣିଷ - ସାଧୁ- ସ୍ଥିର-

ପଦାର୍ଥ - ସହିଷ୍ଣୁ-

୭. ପ୍ରଜାପତିର ଗୋଟିଏ ଡେଣାରେ କିଛି ଶବ୍ଦ ଓ ଅନ୍ୟ ଡେଣାରେ ତାହାର ବିପରୀତ ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦ ଲେଖାଯାଇଛି, ତାକୁ ଗାର ଟାଣି ଯୋଡ଼ିବା ।

୮. ତଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଲେଖିବା ।

କ) କାଲ୍‌ଭେରିଆ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛି ଓ କାହିଁକି ?

ଉ. ....

....

ଖ) କାଲ୍‌ଭେରିଆ କେତେବେଳେ ମାତୃତ୍ୱର ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲା ?

ଉ. ....

....

ଗ) ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍‌ମାନେ ଡୋଡ଼ୋର ଶତ୍ରୁ ହେଲେ କିପରି ?

ଉ. ....

....

ଘ) ନିଜର ବଂଶବୃଦ୍ଧି କରାଇବାରେ କାଲ୍‌ଭେରିଆର କି ଅସୁବିଧା ହେଲା ?

ଉ. ....

....

ଙ) ଡୋଡ଼ୋର ବଂଶ ଲୋପ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ଆମ ପରିବେଶରେ କି ସୁବିଧା ହୋଇଥାନ୍ତା ?

ଉ. ....

....

୯. ଏହି ବାକ୍ୟଟିର ଅର୍ଥକୁ ନିଜ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଲେଖିବା ।
'ସମଧର୍ମୀ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ' ।

ଉ.

୧୦. ଅନୁଚ୍ଛେଦଟିକୁ ପଢ଼ି ତଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ଲେଖିବା ।

ବୁବୁ ଭଲ ପଢ଼େ । ସେ ଚତୁର୍ଥଶ୍ରେଣୀ ପାସ୍ କଲା ପରେ,ବାପା ରମାନାଥବାବୁ ଠିକ୍ କଲେ ତାକୁ ସୈନିକ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ାଇବେ । ବୁବୁ ସୈନିକ ସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାପାଇଁ ବଛାବଛି ପରୀକ୍ଷା ଦେଲା । ସେଥିରେ ସେ ଭଲ କଲା । ଯମୁନାଦେବୀଙ୍କ ମନ ଦୁଃଖ । ପୁଅ ତାଙ୍କର ପାଖ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବ । ରମାନାଥବାବୁ ନିଜେ ଯାଇ ବୁବୁର ନାଁ ସୈନିକ ସ୍କୁଲରେ ଲେଖାଇଦେଇ ଆସିଲେ । ସେ ଗୋଦାବରୀ ହାଉସ୍‌ରେ ରହିଲା । ବୁବୁର ମାମୁ ବାଣୀବିହାରରେ ଅଧ୍ୟାପକ । ବାଣୀବିହାର ସୈନିକ ସ୍କୁଲର ନିକଟ । ସେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯାଇ ଦେଖାଶୁଣା କରିବେ ବୋଲି ରମାନାଥ ବାବୁ କହିଆସିଲେ ।

୧. ବୁବୁ କେଉଁ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଠିକ୍ ହେଲା ?

ଉ. ....

୨.	ସେ ସ୍କୁଲଟି କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

ଉ.	....

୩.	ଯମୁନା ଦେବୀଙ୍କ ମନଦୁଃଖ ହେଲା କାହିଁକି ?

ଉ.	....

୪.	ବୁବୁ ବଛାବଛି ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ କଲା । ଏଠାରେ ଭଲ କଲା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝୁଛ ?

ଉ.	....

୫.	ବୁବୁର ମାମୁ କ'ଣ କରନ୍ତି ?

ଉ.	....

୧୧. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଶବ୍ଦ ରେଖା ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି । ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଏକାର୍ଥବୋଧକ/ସମାନ ଅର୍ଥ ବୁଝାଉଥିବା ଶବ୍ଦ ନେଇ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ରଖ ।

କ)	ବଣିଜ ବେପାର ଥିଲା ତାଙ୍କର <u>ବୃତ୍ତି</u> ।

ଖ)	ଯିଏ ବିବେକ ଖଟେଇ କାମ କରେନି ତାକୁ ଦୂରରୁ <u>ନମସ୍କାର</u> ।

ଗ)	ପବନ ଏହାର <u>ବିରୋଧ</u> କଲା ।

ଘ)	ତାଙ୍କର ନିଃଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସର ତାତି ତା' ଦେହରେ ବାଜି <u>କମ୍ପନ</u> ଆଣୁଥିଲା ।

ଙ)	ପଳାଇଯାଇ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର କଳା ସେମାନଙ୍କୁ ବୋଧହୁଏ <u>ଜଣା</u> ନ ଥାଏ ।

(ଶିହରଣ, ମାଲୁମ, ପ୍ରତିବାଦ, ବେଉସା, ଜୁହାର)

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

୧.	ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର କେଉଁ ପକ୍ଷୀ ତୁମର କି ଉପକାର କରନ୍ତି, ତାହା ବୁଝି ଲେଖ ।

୨.	ଡୋଡୋ ଭଳି ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ଯେଉଁ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନାହିଁ, ତାହାର ଏକ ଚିତ୍ର ଛବିରୁ ଦେଖି ଆଙ୍କି ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିରେ ଟାଙ୍ଗ ।